

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnističu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

SLOVENE

Inserati:
Enostop. petilivrst (72 mm):
za enkrat 15 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Ljudske šole.

(Govor posl. Žitnika.)
I.

Minoli teden je proračunski odsek poslanske zbornice na Dunaju razpravljaj o proračunu za ljudsko šolstvo. V tej precej obširni razpravi je slovenski poslanec dr. Žitnik govoril o žalostnih razmerah v Primorju in na Koroškem.

Solstvo vobče.

Govornik je rekel med drugim: Gotovo ni prijetno, poslušati že znane pritožbe. Prepričani pa bodite, da tudi mi neradi ponavljamo vedno isto stvar. Toda dolžnost je naša, da vedno ponavljamo opravičene pritožbe, dokler se ne izboljšajo neznosne razmere. Kar se vobče tiče ljudskih šol, strinjam se z mnogimi, ki naglašajo, da mora ljudska šola večjo pozornost in skrb obratiti na vzgojo mladine, oplemenitev srca in značaja. To je potrebno osobito v dobi, ko se ruje od raznih strani proti veri, pravici, čustvu za resnico in pravico.

Ponavljja se tudi želja, naj bi bili c. kr. okr. šolski nadzorniki stalni v svoji službi in naj bi se jim ne nalogale toliko birokratskega dela. Sicer govore proti stalnosti nekateri razlogi, vendar prevladuje mnenje za stalnost. Naučna uprava naj bi v tem oziru označila svoje stališče.

Soglasne pa so pritožbe, da si je država pridržala vse pravice glede ljudskih šol, dolžnosti in bremena pa je prepustila deželam in občinam. Zato opozarjam na resolucijo tovariša g. dr. Fuchsa, ki jo je zbornica sprejela l. 1902 in se glasi: Vlada naj potrebno ukrene, da posameznim deželam odkaže tudi primerna denarna sredstva v pokritje vedno rastočih potrebščin za ljudsko šolstvo.

Z ozirom na interpelacijo nemške ljudske stranke z dne 21. febr. t. l. moram mimogrede vsaj nekoliko odgovoriti. V dotični interpelaciji trdijo gospodje, da imajo šole na Kranjskem in Primorskem velike pomanjkljivosti, ker „mnogi dečki, ki prihajajo na Koroško, ne znajo niti slovenski niti nemški brati in pisati.“ Iz teh besed bi mogel kdo sklepati, da kranjski deželni zbor zanemarija ljudsko šolo ter po zgledu istrskega odreka dotične troške. — Istina pa je, da je

kranjska dežela leta 1873. prispevala k troškom za ljudsko šolo 5084 kron 90 vinar. l. 1875. že 221.392 kron, l. 1885. okroglo 508.432 K, l. 1895. okroglo 758.314 kron in l. 1903. že 1.171.898 kron. V primeri s celim deželnim proračunom l. 1903. v znesku 3.348.696 kron znašajo skupne potreščine za ljudsko šolstvo na Kranjskem dobrih 35 odstotkov. Ako primerjamo troške za ljudsko šolstvo s 40% doklado na vse neposredne davke v znesku 1.378.000, vidimo, da od te doklade potrebuje dežela za ljudsko šolstvo že 34.9%. Torej je neopravičeno indirektno očitanje, da kranjska dežela zanemarija šolo. O uspehih šol tu ne govorim, ker to spada v prvi vrsti v področje dež. zbora. Po zgledu drugih dežel pa je tudi na Kranjskem postalo vprašanje glede višjih učiteljskih plač jako pereče — Ako hoče Kranjska le približno ustreči učiteljskim zahtevam, mora doklade na direktne davke zvišati vsaj za 20%. Zato je pač nujno potrebno, da država odkaže deželam primerne nove dohodke, sicer zabredejo v velikanske dolgove ali pa bodo morale zvišati troške za najpotrebnejše stvari.

Od mnogih strani smo tudi že danes čuli v odseku, da ljudska šola ni povsem praktična. Jaz nisem šolnik, zato si ne pri sojam kritike. To pač trdim, da se ljudske šole v mestih in večjih trgih ne smejo soditi po istem kopitu, kakor to določa drž. šol zakon. Učni načrti predpisujejo mnogo lepih in za življenje tudi koristnih predmetov, toda po moji sodbi bi morala biti razlika med ljudsko šolo na deželi in v mestu. Telovadba n. pr. je za mestne otroke potrebna, kar za otroke na deželi ni. Ti telovadijo na potu v šolo. Vsled takih manj potrebnih predmetov trpe glavni predmeti v ljudski šoli. In tu tiči po moji sodbi glavni vzrok pritožbam o neuspehih ljudske šole. V tem oziru pa je želeli, da ljudska šola na deželi polaga večjo pozornost na kmetijski pouk. Zato opozarjam naučno upravo na dotično resolucijo g. Povšeta, ki je je l. 1902. odobril odsek in soglasno sprejela tudi zbornica.

Po tem kratkem uvodu prehajam k točki, o kateri sem hotel govoriti. Ljudska šola je v Avstriji že desetletja predmet strastnih političnih bojov. To je ravnokar

naglašal tudi g. naučni minister, Istina je: Kdor ima šolo, ta ima bodočnost. Že preje sem naglašal, da mora ljudska šola vzgajati mladino v pravem duhu. V to svrhu so potrebni verouk, zgodovina, domovino-znanstvo. Posoda pa, v kateri učitelj mladino prinaša te in druge dobre nauke, je materinski jezik. Ljudska šola brez pouka v domačem, materinskem jeziku, je nestvar, narobe svet. Učitelj, ki n. pr. poučuje slovenske ali hrvaške otroke, v nemškem ali italijanskem jeziku in ne razume otrok, ta je mutec v šoli. Ako člen XIX. drž. tem. zakona v odstavku 3. določa, da se nobenemu narodu ne sme v javnih šolah usiljevati drugi deželni jezik, velja ta določba gotovo v prvi vrsti za ljudske šole.

Gospodje, mi Jugoslovani nismo sovražniki nemškega ali italijanskega jezika, toda to smemo in moramo zahtevati, da nam vsaj v ljudski šoli ne vsiljuje tuje jezika, ki ga naša mladina ne razume. Ljudska šola je učilnica za življenje, ne pa za jezike. In to velja osobito za šole po deželi, koder otroci v ogromni večini ostajajo doma, na svoji zemlji in v kratkih letih pozabijo onih 100 nemških besed, ki so jih jim v šoli vtepli v glavo. Mi nismo agresivni, ne vsiljujemo slovanskega jezika nemškim ali italijanskim otrokom, pač pa zahtevamo za slovenske otroke slovenskih šol iz praktičnih, narodnih in političnih vzrokov.

Rusko-japonska vojska.

Velika bitka v Mandžuriji.

Teden dni se bijejo krvavi boji v Mandžuriji. Potoki krvi so preliti. Japonci so baje odločeni zadati ruski armadi odločilni udarec. Berolinska „Kor. uzeitung“ trdi v poročilu iz Mukdena, da bo postal Kuropatkinov položaj za umikanje še nevarnejši nego je bil pri Ljaojanu, če se mu ne posreči odbiti levega japonskega krila. Bitka divja tudi ponoči. Japonci so iz svojega delnega „uspeha“ pri Ljaojanu posneli nauk ter so pomnožili oddelke, ki hočejo Ruse obkoliti.

Neka nemška poročila trdijo, da stoje znatne japonske čete že za hrbtom ruske armade. Japonska poročila trdijo, da je najmanj 40.000 Japoncev pri Sinmintinu na desnem bregu reke Ljao in da so se te čete

že pričele pomikati od zahoda proti Mukdenu. Okupacijo Sinmintina na nevtralnem ozemlju opravičujejo Japonci s tem, da so imeli ondi Rusi skladišča.

Dunajski listi trdijo, da so Japonci najbolj srečni pri obkoljenju desnega ruskega krila in da je Kuropatkin s tem v nevarnosti, da Japonci zapro pot ne le njegovim okolu Mukdena stoječim četam, ampak tudi onim, ki stoje bolj vzhodno ob Sahu. Te poslednje čete bi mogle po ovinkih preko gorovja doseči Tjenlin in menda so bili nekateri ruski oddelki res prisiljeni se umakniti tja. Kuropatkin se junaško opira. Japonske čete se pomikajo proti Mukdenu, počasi si pridobivajoč novega terena. General Klobber, šef druge mandžurijske armade, leži ranjen v Mukdenu.

Posebno važno je poročilo, da se v Mukdenu zbirajo velike ruske čete, ki nameravajo nastopiti proti obkoljevanju Nogijevih divizij. Pri tem ne smemo prezreti, da je večina vznemirjajočih poročil iz Rusom sovražnih virov. Nemški listi pišejo že s tako gotovostjo o bližajočem se ruskem porazu, kakor so v svet pošiljali razne race.

Rusi imajo baje v Mandžuriji 350.000 mož s 1000 topovi in 25.000 jezdecov, a od te vsote se morajo odšteti posadke v Vladivostoku, Harbinu in Tjenlinu ter one čete, ki čuvajo železnico in skladišča. Japonci pa imajo 280.000 mož, 850 topov (tu menda niso še vsi portarturski topovi) in okolu 7000 jezdecov. Listi vprašujejo, kje je in kaj dela sedaj ruska konjenica.

Nadaljna do danes opoldne nam došla poročila se glase:

Mukden, 5. marca. Rusko desno krilo se je pričelo l. marca po bitki pri Cantanu, ki leži zahodno od Sandiapu, umakati. Prišlo je potem do boja pri Taotaitu, ne daleč od Maturana, v katerem so Rusi zaplenili nekaj strojnih pušk. Med ujetimi Japonci je bilo tudi nekaj portarturskih vojakov. Izgube Rusov so bile velike, vendar so uničili še šrapneli pri Cantanu cel japonski polk. Rusi so zažgali vsa skladišča krme v vaseh severno od Hunha. Japonci so napadli Cantan od Sandiapu sem ter so prodirali istočasno od reke Ljao. Kako se je končal boj, še ni popolnoma znano. Rusi so mnenja, da ob tej fronti delujejo le tri sovražne divizije. Cuje se, da velikanska sovražnikova moč koraka proti Tjenlinu in da bo morda zveza s Kitajsko odrezana. Na ruskih stališčih v središču se ni ničesar izpremenilo. V Mukdenu je živahno življenje. Vse ceste so polne vojaštva, ki se hitro zbirajo, danastopi proti Nogiju.

LISTEK.

Ribniške povesti.

Ribničan Florjan je bil tako navihan ali „kūštov“ — kakor so mu sosede rekli — da si je znal v vsaki zadregi pomagati ter na vsako zabavljico primerno odgovoriti. Kdor ga je hotel „potegniti“, ko sta se prvič sošla, ga je drugič pri miru pustil, da ne bi katere osoljene pod nos dobil.

Nekoč pelje voz rešet po cesti. Popotnik ga sreča in bi se rad pošalil z Ribničanom. Vpraša ga: „Stric, kaj peljate?“ Mimogrede bodi povedano, da v Ribnici vsakemu starejšemu moškemu „stric“ pravijo. Florjan se odreže: „Pa ugeni, če imaš kej v glavi.“ — „Pač lahko uganiti“ — odvrne popotnik — „rešeta peljate.“ — „Na, rejs“ — zatrdi voznik — „lūknje, same lūknje, čem ustaviti, de jih boš štu?“ Popotnik ni bil pri volji, lūknje šteti na rešetih in retah ter jo urno naprej pomakne.

Florjan jo je vsakemu zarobil in se ni bal, tudi samemu g. župniku povedati, kar mu je ravno na jezik prišlo. Izvedeli so g. župnik, da se Florjan z ženo nič kaj dobro ne sporazume in da včasih celo treska v hiši. Pozovejo ga predse, očetovski posvarijo in mu v spomin kličejo, kako sv. Pavel v svojih listih može opominja, naj svoje žene ljubijo: „Vi, možje, ljubite svoje žene in ne bodite jim grenki!“ Več takih izrekov sv. Pavla g. župnik navajajo. Florjan nekaj časa mirno posluša njemu namenjeno pridigo sv. Pavla, nazadnje pa mu uide potrpljenje in kar naravnost zine: „Nikar ne zamerite, g. župnik, sv. Pavel je lahku toku pisou, k' naj biu oženjen, če bi biu pa on tako prekieta babo imu, koker jest, bi biu pa drugači pisou.“ Župnik se pri tem krepkem odgovoru namuznejo, Florjanu še nekaj naukov dajo in ga milostno odpustijo.

Florjan je tudi večkrat v Ljubljano vozaril raznovrstno blago, ker je imel poseben talent za „beretijo“. Nekoč pelje voz ovsa v Ljubljano. Na mitnici stopi mitničar

k vozu in vpraša: „No, Florjan, kaj pa danes vozite?“ — „Ps!“ natihoma hudomušni Florjan pošepče in prst čez usta položi ter z glavo na konje pokaže, „za božjo voljo moučite, oves peljam pa ne smeja konja vejdeti zanj, če ne smo precej v Ljubljani; štirinajst dni ga že najsta pokušla; vidite, koku z ušesmi strižeta?“ Oves Florjan precej drago proda in zapelje voz na dvorišče k Balentu, kjer je imel že od nekdaj navado ostajati. Ker je bilo ravno polodne odzvonilo, si da v gostilni prinesli juhe in govedine. Juha je bila že še, in Florjan jo, nekoliko s poprom oštupano, s slastjo pospravi. Vse drugače pa je bilo z govedino Natakaraica mu skoraj samih kosti pri-nese. Florjan gleda te kosti, kar mu nekaj v glavo šine. Desno roko si pod mizo z ruto oveže in na levi pestuje, kakor bi ga prav močno bolela. Gostilničar, ki je Florjana prav dobro poznal in kot starega gosta čislal, pride mimo in vpraša, kako je kaj. „Ej,“ pravi Florjan, „bi blu že, ampak roka, roka, ta mi nejkej negaja.“ „O saj

res, zdaj vidim, čakte, čakte, vam bom p' jaz meso zrezal.“ „I prosim, če ste toku dobri,“ navihani Florjan pristavi. Gostilničar vzame nož in vilice, pa takoj spozna, da se je staremu gostu slabo postreglo in se kosti rezati ne dajo. Htro pokliče natakarico in se huduje, da se starim hišnim gostom kosti za meso na mizo polagajo. Kar sam gre v kuhinjo in pritrese kos lju-beznive govedine, da jo je bilo lepo pogledati. „Tako, vidite,“ pravi gostilničar, „tak porcijon je za naše stare obiskovavce. Zdaj vam bom pa še zrezal, ker vas roka boli.“ Florjan je pa ta čas roko že razvezal in zadovoljen, da se mu je zvijača tako imenitno obnesla, reče: „O, gespuđ, zehvalim, nej trejba, mesu bom že sam zrezal, kosti najsem mogü.“ — „O ti presneti Florjan ti, ta je že spet ena, kakor ste jih že več naredili. Samo, prosim, drugim ne pravite, na kak način se do lepega kosa mesa pride.“

Mukden, 5. marca. (Reuterjev urad.) Sem dohajajo begunci, od ceste, ki pelje v Sinmintin, in iz okolice severno od Hunha. Japonci, ki so bili včeraj na koncu bitke ujeti na zahodnem griču, so bili tako utrjeni, da niso mogli več hoditi ter niso mogli premagati spanca; pod varstvom straž so ležali kakor mrtvi. To njih stanje je najboljši dokaz za neznosne napore, ki so jim bile izpostavljene japonske čete vsled izredno naglega prodiranja Nogijevega.

Tokio, 5. marca. Ojama poroča: V okolici Hsinkinga je pred nekaj dnevi vrgel japonski oddelek Ruse iz njihovih pozicij, 15 milj jugovzhodno od Fušana, na neko drugo postojanko, ki leži 15 milj bolj južno. Ondi se bje sedaj boj. V okolici Saha so se ponavljali napadi Rusov v noči od 3. marca, a so bili odbiti. Na bojišču, zahodno od železnice, Japonci silno napadajo terso sedaj zasedli prostor, ki se razprostira med Vučenjinom in Susupu. Na desnem Hunhovem bregu so prodirale naše čete, polagoma potiskajoč sovražnika, ter so prodrle njegovo obrambeno črto, ki se razteza od Hsuntanja do Cantana. Potem smo pričeli zasledovati sovražnika. Pri tem smo dospeli do črte Kucupu, Tacupu in Lamulo. Sovražne izgube so velike, ravno tako je velik tudi naš plen; a natančno nam obojega še ni mogoče določiti. Zajeli smo tudi rusko skladišče oblek pri Tahantaju.

London, 6. marca. Reuterjev urad poroča iz Mukdena, 5. t. m., zvečer: Bitka je divjala neprestano celi dan. Japonci so koncentrirali svoje sile proti Nadjapu, jugovzhodno od Mukdena; a vkljub vsej svoji hrabrosti niso mogli pregnati Rusov, ki so se silno trdovratno držali, iz njihovih utrd. Japonski šrapneli padajo na prostor, ki je poldrugo miljo oddaljen od železniškega mesta čez Hunho, štiri vrste od Nadjapua. Ta most je bil cilj srditih in neprestanih japonskih napadov. Ranjence spravljajo nazaj v vlakih in na vozovih. Ob pol 5. uri popoldne smo zopet slišali gromenje topov v smeri zahodnoseverno od Mukdena, kjer je Kuropatkin ravno prišel napad na skrajno japonsko levo krilo. V noči od sobote na nedeljo so Japonci zopet ponovili napad na Pjenhjadzuo, prelaz Gutulin, Konpajen in še dalje na vzhodu ležeče postojanke, a brez uspeha. Obstreljevanje Erdagua, Novgorodskega in Putilovega griča še traja, a ravno tako brez uspeha. Ruske izgube so v očigled potdnevem lutemu boju majhne; Japonci so več trpeli.

Peterburg, 6. marca. Peterburški brzojavni urad poroča danes iz Mukdena: Včeraj ob tri četrti na 5. uro popoldne so Japonci zopet pričeli napadati razne točke naše fronte, a so bili povsod odbiti. Najhujši je bil boj na desnem krilu, pred selom Madzjapu do vasi Nuezintun, ki smo ju zjutraj zasedli. Artilerija je menjavala strele do večera. Od Salinpuja so padale kroglice do sela Luguantuna. Južno od Madzjapua na levem Hunhovem bregu so Japonci napadali do 7. ure zvečer selo Eltasu. V centru so Japonci prodirali do zahodno od Sahepua. Naše čete so pri protinapadih vzhodno od Putilovega griča ujele več kot sto Japoncev. Na levem krilu napadi proti našim pozicijam in okrožju Kaudolina še trajajo; tako tudi pri oddelku Rennenkampfovem. Japonske kolone, ki so prodirale proti prelazu Gutulin, so ustavile napade ter se umaknile proti jugu. Vkljub mrazu zavzema 24. februarja na levem krilu začetni boj, ki se razteza preko cele, 120 vrst dolge fronte do Mukdena, vedno silovitejše lice. Japonci imajo velike izgube. Doslej so izgubili 15.000 ranjenih.

Peterburg, 6. marca. Kuropatkin poroča od danes: Na fronti pred Mukdenom je mir. Na levem krilu, ki stoji na desnem bregu Hunha pri selu Nadjapu, so Japonci danes zjutraj pričeli energično ofenzivo. Dva napada sta bila odbita. Severno od Nadjapua se vrši boj uspešno. Vse naše čete se bjejo hrabro. Centrum ima postojanke ob Sahu do Šahopua. Japonci so ponoči napadli Novgorodski in Putilov grič, a so bili odbiti. Zjutraj smo napravili protinapad ter zaplenili dve strojni puški. Naše postojanke v okolici Erdagua sovražnik neprestano obstreljuje. Opoldne so Japonci napadli Kandalizan, potem ko so ob Sahu postavili topove in strojne puške. Sinoči ob 11. uri je bila napadena naša postojanka pri Gutulinu; napad je bil odbit. Na najskrajnejšem levem krilu je bil ponoči mir.

Tokio, 6. marca. Iz glavnega stana došla poročila trde, da se Rusi v smeri Sinčintin trdovratno in stanovitno upirajo navseh točkah svoje obrambene črte. V smeri proti Sahu je v soboto napadel en japonski oddelek višine severno od

Pimujaoa, ki leži štiri milje vzhodno od Vanpaušana. Del Rusov so potisnili v središče vasi, kjer so sedaj obkoljeni. Zahodno od železnice so vzele japonske sile v nedeljo v Hančapuo in Ljaosučjapao ter nadaljujejo prodiranje. Postaja je v plamenu. Sučjatan je začetek železnice, ki so jo zgradili Rusi v zahodni smeri proti Subupae.

Berolin, 6. marca. Položaj se je Kuropatkinu prej poslabšal ko izboljšal. Dejstvo je, da stoje štiri japonske divizije pri Salinpu na enaki višini, ko Mukden, za hrbtom ruske armade. Položaj je resen; kmalu lahko pade odločitev. Umikanje se je začelo (?). Polna resnica o izidu bitke se bo dognala šele v par dneh.

Berolin, 6. marca. "Voss. Zeitung" poroča iz Peterburga: Krožijo govorice, da Japonci obstreljujejo Mukden. Boj je obupen.

Odstop Rusov z Dalinskega prelaza.

Madzjadan, 1. marca. Na cesti z Dalinskega prelaza proti Madzjadanu je stal oddelek podpolkovnika Gezdna. 26. februarja ob pol šestih zjutraj je sporočil Gezdna, da se ne more držati brez pomoči. V Solunju se bile velike zaloge, katere so začeli takoj izvažati. Topniške zaloge so spravili na varno v Tjupinataj. Ob 9. uri popoldne so se jeli Rusi umikati z Dalinskega prelaza. Ves dan in še zvečer je medel sneg in je vel oster in mrzel veter, da se ni videlo dalje predse, kakor dva koraka. Japonci so vkljub temu neprenehoma streljali s topovi v smeri, v kateri so slutili Ruse. Tako so se Rusi umaknili do Banjadpude. Posrečilo se jim je, da so odpravili ves prevoz. Bila je grozna noč, vojaki so skozi visoki sneg korakali peš, trudni in lačni, spodbikaje se pri vsakem koraku. Prišli so do vojaške kuhinje, v kateri so bili ubiti konji. Načelnik je bil ukazal razdreti in kose vzeti seboj, da je ne dobi sovražnik. Vojaki so si kose naložili. Medtem so jih pa spremljali sovražni šrapneli. Pri Banjadpuzi je prišlo do boja, v katerem so vrgli Rusi Japonce tri vrste nazaj od vasi. Naslednji dan je bil japonski napad zopet odbit. Ob 3. uri popoldne so začeli streljati japonski topovi. S tem so izdali svoje skrišališče in Rusi so takoj svoj ogenj namenili nanje in jih prisilili da so se umaknili.

Vroči boji.

(Rusko poročilo.)

Mukden, 2. marca. Rennenkampfov oddelek je po vročem boju ohranil svojo postojanko, dasi z velikimi izgubami. Včeraj so samo iz njegovega oddelka odnesli ranjenih 14 častnikov in 1.074 nižjih činov. Število ubitih še ni znano, med njimi je podpolkovnik Mozejko. Desno krilo generala Danilova, ki stoji vzhodno od Rennenkampfa, je vzdržalo nekaj hudih napadov in ima izgube čez 300 mož. Na levi strani tega oddelka je bil eden japonski oddelek uničen. Oddelek generala Ljubavina na desni strani od Danilova, je zadržal japonske naskoke na grič, ki obvladuje sosedne kraje. V nočnem boju so Rusi dvakrat izgubili in ga vzeli zopet z naskokom; slednjič je ostal v ruskih rokah. Na Gutulinsko postojanko so se 2. marca Japonci vrgli z velike silo. Pri Kandalisanu so Rusi ponoči v boju z bajonetni in puškinimi kopiti vrgli Japonce ob 3. uri iz njih pozicij. Ob 4. zjutraj so Japonci naskočili Lingengutun na desnem krilu, a so bili odbiti. Ob 7. zjutraj pa se je začel veliki napad na Putilov grič. Dva huda naskoka sta bila odbita. Ruske izgube pri tem niso bile velike. Na desnem krilu je boj trajal v noč, izgube niso še znane a so precejšnje. Ubit je polkovnik Kondrackij. Prenašanje ranjencev se vrši redno. Moč japonske kolone ob Ljaohu cenimo na sedem polkov pehote. Ujemo o večjem boju pri Salenpu, kjer so baje Japonci tudi odbiti. Splošno so ruske izgube v teh bojih jako znatne, a japonske še večje.

Rusko brodogradništvo.

Kronstadt, 6. marca. Pomožna križarica "Rus" od brodogradnje Nebogateva se je že vrnila v luko, ker se ji je pokvaril stroj. Vrne se tudi križarica "Vladimir Monomah". Sedaj se oborožuje druga divizija tretjega brodogradništva, ki bo obstajala iz oklopnic "Slava", "Imperator Aleksander II." in iz več vojnih in manjših križaric ter torpedovk.

Pri nakupu argentinskih križaric je posredoval admiral Cuhejm, poveljnik črnomoškega brodogradništva. Novo kupljene ladje bodo najbrže došle v Libavo, kjer so že pripravljeni prostori za 1000 mornarjev iz Sebastopola, ki imajo tu stopiti na ladje. Morda bodo pa tudi prevozniki parniki odpeljali mornarje do kake točke, kjer se bodo združili z argentinskimi križarkami. Od teh so tri moderne križarke prvega razreda in imajo po 7000 ton ter prevozijo okrog 20 vozlov.

Iz japonskih virov.

London, 6. marca. "Daily Telegraph" poroča 4. t. mes. iz Tokia: Led na Hunhu se je popolnoma raztopil. Rusi so vojaške atašeje pozvali, naj zapuste Vladi-

vostok. — 10.000 Rusov baje stoji pri Lapieniu, 25 milj južno od Sinmintina. — V Osaki je pod vodstvom nekega podčastnika izkušalo uiti 200 vjetih Rusov. Stražniki so odkrili načrt. — Vlada je razširila ladjedelnice v Kure in Jokosuki. V poslednjem kraju vodi dela neki angleški inženir. Ker je po vojski pričakovati razširjenja trgovine, se je parobrodna družba odločila, da bo gradila ravnotako velike ladje za Tihi ocean, kakršne so za Atlantsko morje. — Japonsko brodogradništvo se križa sedaj v Indijskem oceanu.

Japonske priprave.

London, 5. marca. "Morning Post" poroča iz Šangaja 4. t. m.: Japonci nameravajo postaviti peto armado iz 8 divizij, ki bo močna 140.000 mož. Tvorili jo bodo letniki 1887.—1891. Tri divizije so se že izkrcale na Koreji. Del te armade bo prodiral proti Vladivostoku, del pa bo izkušal obiti levo rusko krilo mandžurske armade. — V Hakodate je združeno brodogradništvo, ki obstoji iz dveh oklopnih in dveh zavarovanih križark, 16 torpedovk in rušilcev ter iz dveh pomožnih križark. Formoza, kjer so velike zaloge premoga, je zavarovana z minami. Eden ameriški parnik je pripeljal na Japonsko lokomotive in drugo železniško gradivo. Z Japonske so odposlali k Sahu 60 havbic. Nadalje je japonska vlada naročila še za 2.000.000 taelov topovskega in puškega streliva.

Zbornično ministrstvo.

"Narodni listy" poročajo, da namerava Gautsch izpremeniti sedanje ministrstvo v parlamentarno. List naglašja, da je parlamentarno ministrstvo toliko časa nemogoče, dokler ne bo rešen češko-nemški spor.

Položaj na Ogrskem.

Pri Košutu je bilo posvetovanje dne 5. t. m. Justh in Rakovszky sta izjavila, da krona v vojaških zadevah ne bo priznala zahtev neodvisne stranke. Danes se vrši posvetovanje vseh voditeljev opozicije. Položaj ni še prav nič jasn. Boje se, da nastane med Ogrji in vladarjem razpor. Pri zaslišanju ogrskih politikov je vladar z mladeniško živahnostjo zagovarjal skupne armado. Vsakega posameznega ogrskega politika je prosil, naj vpliva na opozicijo, da izloči iz svojega načrta vojaške zahteve.

Ogorčeni na Ruskem.

Erivan, 5. marca. Danes so se spopadli tu mohamedanci in Armenci. Več oseb je bilo mrtvih.

Berolin, 6. marca. "Voss. Ztg." poroča iz Peterburga. Witte je v nemilosti pri carju. Mesca decembra in 22. januarja bi bil lahko povzročil sporazumljenje, a mu je manjkalo poguma. Izgubil je vse zaupanje pri delavcih in pri inteligenci.

Berolin, 6. marca. "Lokalanzeiger" poroča iz Tiflisa: Vlada je pustila svobodno pot sedanjemu gibanju dasi je dovolj vojaštva na razpolago za brambo državnega in zasebnega premoženja. Vojaki so mirno gledali, ko je v bojih med Armenci in mohamedanci bilo v Baku ubitih 800 in v Tiflisu 200 oseb.

Bjelostok, 6. marca. Stavkajoči delavci so stavili mnoge gospodarskih zahtev. Stavkajoči so ubili nekega peka, ki ni hotel stavkati. Realno, gimnazij in šolo za deklice straži med peukom vojaštvo. Prebivalstvo je zelo prestrašeno.

Čita, 6. marca. V železničnih delavnicah je pričelo stavkati približno 1000 delavcev. Zahtevajo, da naj oblasti izpuste 19 delavcev, ki so bili prijeti povodom nekega delavskega shoda.

Berolin, 6. marca. "Berl. Tageblatt" poroča o Gaponovem begu. Med velikimi delavskimi nemiri dne 22. januarja, je Gapon odpeljal neki mlad inženir. Gapon se je obril in preoblekel in je prenočil pri svojem prijatelju, ki je pisatelj. Pobegnil je v vzhodne ruske pokrajine in na Prusko. V Berlinu je bil le nekaj dni. Sedaj je v Genavi v Švici. Izbral si je tako stanovanje, da lahko takoj pobegne čez mejo na Francosko.

Bjelostok, 6. marca. Umorili so Izvoznika, načelnika okrožnega okraja.

Batum, 6. marca. Tu je bilo včeraj ranjenih ali ubitih 30 oseb.

Nove volitve na Grškem.

Na Grškem so bile volitve v zbornico. Zmagali so vladni pristaši. Tudi vsi ministri so bili zopet izvoljeni.

Občinske volitve na Rumunskem.

Dne 5. t. m. so imeli v Rumuniji občinske volitve v prvem razredu. Zmagali so povsod konservativni kandidati.

Anarhisti na Španskem.

Brezposelni delavci v Barceloni so imeli 5. t. m. velik shod. Po shodu so poizkusili preprečiti promet cestne železnice. Obmetavali so vozove s kamni in streljali iz revolverjev. Policija je razkropila izgrednike in prijala več oseb, med katerimi je 12 anarhistov. Vlada je mnenja, da ima opraviti z

razširjeno organizacijo anarhistov. V Madridu so našli pred palačo markija Puebla bombo, ki so jo še pravočasno odstranili.

Proti trozvezi.

"Leipziger N.N." poročajo: Francoska namerava ustanoviti v Rimu poseben list proti trozvezi. Na čelu lista bosta radikalni italijanski poslanec De Marines in dosedanj glavni urednik "Tribune" Codi. Za ustanovitev lista je dal predsednik italijanske trgovinske zbornice v Parizu Trezza 300.000 frankov in 300.000 frankov bodo nabrali italijanski politiki.

Dnevne novice.

Pomanjkanje krme vsled lanske suše. Dne 15. febr. t. l. smo na tem mestu opravičeno grajali postopanje deželne vlade, ki je lani na Dunaj poročala, da na Kranjskem ne primanjkuje krme. Temu nimamo nič odvzeti in nič dodati. Pač pa se nam zagotavlja od merodajne strani, da c. kr. kmetijska družba uradno ni bila pozvana, da vladi poroča o pomanjkanju klaje, in da torej predsedstvo družbe ni poslalo vladi v tem oziru nobenega poročila. Kje je torej dež. vlada dobila svoja poročila, o tem se bode še govorilo. Mi smo vršili le svoje častniško dolžnost, da smo pekazali, kako so liberalci uneti za kmeta.

Občinski odbor na Jesenicah

je imenoval za častne občane naslednje gg.: Jakob Aljaž, župnik na Dovjem; Juri Auer, pivovarnar v Ljubljani; Fran Budinek, trgovec v Kranjski gori, dr. Vinko Gregorič, primarij v Ljubljani; Ivan Hribar, župan stol. mesta Ljubljane; Josip Pogačnik, državni in deželni poslanec v Podnartu; Franc Rant, nadučitelj v Radečah pri Zidanem mostu; Richard Schrey, c. kr. poštar v Lescab; Avgustin Sinkovec, mestni župnik v Skofji Loki; Ludovik Stricelj, načelnik požarne brambe v Ljubljani; dr. Fran Tominešek, odvetnik v Ljubljani; Anton Treun, trgovec na Savi pri Jesenicah; dr. Janko Vilfan, odvetnik in župan v Radovljici.

Ogorčeni denuncijantje.

"Sl. Narod" nam očita denuncijantstvo, ker je "Slovenec" svojedobno priobčil poslano mu kratko poročilo o dvoboju Triller - Lavtar, češ, da je državno pravdnistvo že prej vedelo za dvoboj, a mu je dala še-le "Slovenčeva" notica povod, da je začelo postopati. "Slovenski Narod" pravi, da spodobni listi molče o dvobojih; kolikor je pa nam znano, se o dvobojih prav mnogo poroča, ker se menda marsikje drugod ne postavljajo na stališče, da za svoja pogumna dejanja nočejo nositi posledic. Mi se le čudimo, da se o denuncijantstvu sploh upajo govoriti ljudje, ki vsak dan denuncirajo in ki bi ne napolnili niti lista, če bi ne pisali denuncijacij in nesramno blatili ljudi. Stvar "Narodova" je braniti dvoboj in arogance, nam se pa pri tem posebno pomembna zdi naslednja "Narodova" izjava: "Državni organi pač tudi sami spoznavaajo, da pri obstoječih razmerah ne kaže uporabljati zakona z vso strogostjo in dokler jim ni uradoma nič znano o kakem dvoboju ali dokler o njem molče časopisi, dotlej se državni organi ne ganejo, tudi če so v kavarini ali v gostilni slučajno kaj izvedeli." "Narod" mora že vedeti! Ali pa ti organi postopajo tudi tako, če v gostilni slučajno izvedo, da so se stepli kmečki fantje? Ali velja enak zakon za kmečke fante in za liberalne škric? Mi se z "Narodom" ne bomo prerekali o denuncijantstvu, ker mi takega namena nismo imeli in če je kdo kaj že prej vedel, ni mogel še-le iz "Slovenca" izvedeti. "Narod" pa naj o denuncijacijah kar molči, da mu jih ne naštejemo cele kupe! Kolikokrat je "Narod" klical naravnost državnega pravdnika nad naše semišljenike! Koliko jih je spravil v nesrečo in stroške! To pomislite zdaj in — molčite!

— **Jugoslovanski almanah in to in ono.** Včeraj je došlo post tot discrimina rerum prvo pismo iz Belgrada zaradi almanaha, o čegar usodi niso niti slovenski uredniki ničesar vedeli, ker niso dobili na vsa svoja vprašanja deslej nikakega odgovora. Sedaj se poroča, da Srbi bolgarskih književnikov še dodanes niso mogli pomiriti in složititi Bolgari "šumavo molče" na

vse pozive Srbov Slovenci pa, ki so poslali svoje prispevke v 3 oddelkih, so predložili tri puta više materiala, nego imajo prostora. Otuda je možda i potekla misao o izbacivanju nekih slabijih stvari. De Nove Godine nije se moglo ništa uraditi te sada stvar tako — stoji. Brigu oko Almanaha predamo u ruke izabranome odboru; to ćemo učiniti kroz dva tri dana, i ja mislim, da će stvar onda poći brže. Bilo je komedija sa našim umjetnicima, bilo je isto takovih stvari i sa Vašim, a već i da ne govorimo za bugarske. U ostalom svi očekujemo, da braća Bugari štogod preduzmu. Sedaj je torej očito, da je bila napaka, ker so se Slovenci ločili v tri oddelke. Po našem mnenju ni potrebno, da bi se slovenski literarni prispevki zopet vračali v Ljubljano, kajti vsak urednik ima itak seznam spisov svojega oddelka ter more tako določiti, kaj se naj izpusti. Ker naj bi bili v almanahu le najboljši spisi, zato naj bi se izpuščale v prvi vrsti začetniške stvari raznih pseudeimov. Tudi pesniški prispevki se morejo izdatno omejiti. Povesti in članki se seveda ne morejo skrajšati, pač pa se morejo izpustiti, oziroma zamenjati s krajšimi.

— **Konje za vojaške transporte** nakupujejo v okolici Gradiške.

— **Imenovan** je za ministrskega podtajnika g. dr. Karol Savnik.

— **Prestavljen** je netar g. Oton Ploj iz Gorenje Radgone v Črnomelj.

— **Uboj pri Medvodah.** V nedeljo, dne 5. t. m. zvečer so v Seničici pri Medvodah pred gostilno Jož. Susteršiča zaklali 60 let starega dninarja Janeza p. d. Kercovega. Siromak, ki je umrl na licu mesta, je zadobil več ran, med njimi eno v srce. Uboja sumljivi so: posestnik Jakob Koder iz Zlebov št. 38, Anton Knapič in France Bergant. Jakoba Kodra se že isti večer orožniki aretirali. Knapiča in Berganta, ki sta se skrila, pa orožniki niso mogli najti. Bergant se je dne 6. t. m. sam prijavil sodišču.

— **Litijske novice.** Umrl je 3 t. m. I. Knez, delavec. Prejšnji dan se je napil žganja. Ko je prišel domov, je padel na stopnicah in se tako pretresel, da je umrl. Svoje ni imel. — Litijsko blato. V Siški se nekdo pritožuje v „Slovenču“ zaradi slavnostnih šišenskih mlaku in blata. A kdor hoče videti res pravo, pristno blato, mora priti v naš napredni litijski trg. Samo poprej si mora omisliti „galošne“ do kolen, če se mu ne zdi škoda blač. Rečejo, da Litijanci, ker se še pritožijo ne moremo. Gospoda trški predstojnik in župan pravita: „Nama nič mar“, cestni nadzornik je pa v Zagorju in se za Litijo ne briga prav nič. Njegov namestnik si pa že preskrbi pred svoje hišo, če ima pa kako pot, se pa pelje. — Čebalov shod je bil nad vse „fejst“, kakor pravijo rdečkarji. Da bi vjeli kaj kalinov, so rdeči judovski hlapi, da bi zbegali delavstvo, nabili rumene lepake po Litiji in okolici. In zmagovalno so se pripeljali očka Čobal v Litijo, da bi pridigovali. In res shod je bil v gostilni „pri Pošti“. Udeležba je bila ogromna, okrog trideset oseb je bilo na shodu, a še med njimi je bilo več litijskih radovednežev, kakor delavcev. O tem, kako se je izvršil shod, bomo pa že še priobčili poročila.

— **Poizkušeni umor in samomor gimnazijca.** V Samboru v Galiciji je petošolec, Fried, ustrelil na svojega profesorja, ki mu je dal slab red. Nato je dvakrat streljal nase ter bil takoj mrtev. Profesor je lahko ranjen.

— **Vegova 150letnica na Dunaju.** Pri tej slavnosti bode g. dr. Mirko Ploj, c. kr. dvorni svetnik, državni in deželni poslanec, kot častni predsednik odbora za prireditve Vegove slavnosti imel pozdravni govor; slavnostni govor bo imel g. dr. Andrej Ferjančič, c. kr. sodni nadsvetnik, državni in deželni poslanec. V spomin 150letnega rojstva Jurija barona Vege zložil je g. ravnatelj Ivan Tomažević, odbornik društva „Zvezda“ Vegovo koronacijo, ki je bode pri tej slavnosti igrala vojaška godba bos. herc. pešpolka šte. 4, katera bode vsled privolitve polkovega poveljnika g. Franca pl. Frischa, c. in kr. polkovnika, brezplačno sodelovala.

— **Potrebno železniško postajališče.** Piše se nam: Med železniško progo Brezovica - Preserje ustanovilo se bode najbrže novo železniško postajališče in sicer v Notr. Gorici. Tamešnji občinski odbor deluje namreč na to, ker je močvirje skoro vedno toliko pod vodo, da se ne dá dospeti na bližnje postaje. Tudi ob suhem času se rabi baje do bližnje postaje Preserje poldrugi uro. Po železnici seveda se pride v pol uri, toda tam hoditi je prepevedano, ob škarpi pa se radi Ljubljane ne dá dospeti. Tudi stran proti Brezovici je glede potov tako zanemarljiva, da se do omenjene postaje ne dá priti v poldrugi uri. Iz teh opravičenih vzrokov torej obč. odbor v Notr. Gorici upa, da se prepotrebno postajališče ustanovi.

— **Tatovi na delu.** Po Trstu se klati tolpa tatov, ki skoro vsake noč vlom

v kako prodajalnice. Te dni so vlomili tatovi v prodajalnice trgovca Domasseja, a so našli blagajno prazno.

— **Iz Slavine.** Dne 5. marca je učiteljstvo priredilo lepo zabavo s sodelovanjem slavnega cerkvenega zbora in šolskih otrok. Vse točke bogatega sporeda izvršile so se v občo zadovoljnost. Lepo se bili vrstile deklaracije in lepo ubrano petje. Najlepša je bila pesem „Na nebu zvezde sevajo“, katero je moral cerkveni zbor na zahtevo občinstva penoviti. Jako na mestu so bili šaljivi prizori posebno „Kuhar“. Krona vsega pa je bila Tomšičeva igra „Materin god“. Vse vloge so se prav dobro igrale. Posebno dobro, res s pravim čutom, je igrala Marija Ambrožič staro tetko. Obilni trud, katerega je imel posebno gosp. nadučitelj Fran Verbič, mu je bil v nedeljo popolnoma poplačan. Solska velika dverana je bila natlačena polna. Bog daj, da nas učiteljstvo zopet kmalu razveseli s kako šaljivo igro! Kakor sploh na Pivki, smo tudi v Slavini pred snegom pogrešali vode. Mislimo, da nas bodo ja kmalu razveselili z že tolikrat obljubljenim vodo-vodom.

— **Predavanje o čebelarstvu** bo dne 12. marca v Borovnici v gostilni g. Antona Drašlerja. Začetek ob 3. uri popoldne. Čebelarji pridite, predavanje bo velike važnosti za napredek našega staroslavnega čebelarstva.

— **Sprejem v kadetno šolo deželne brambe in pogoji.** Početkom šol. leta 1905/06 s 1. okt. sprejetih bo v imenovan kadetno šolo, ki obstoji iz treh letnikov in enega pripravljalnega oddelka krog 130 gojencev. Za prvi letnik se zahteva starost dovršenega 15 in ne prekoracenega 18. leta, za drugi letnik starost 16. do 19. leta; v tretji letnik se nikdo ne sprejme. Starost se računa s 1. sept. Dalje se zahteva za 1. letnik dovršitev 5 in za drugi letnik 6. razreda gimnazije, realke ali kake druge istovrstne srednje šole. Glede ostalih pogojev in pa vzorca za prošnje dajo pojasnila vse vojaške in politične oblasti. Pripomnimo le, da je kolekovane prošnje nasloviti na poveljništvo omenjene kadetne šole ter jih vložiti najkasneje do konca julija t. l. Prošnjam je priložiti: rojstni ozir. krstni list, domovnico, izpričevalo kakega vojaškega zdravnika glede fizične sposobnosti, celoletna šolska izpričevala l. 1903/4 ter enake obeh semestrov 1904/5, izpričevalo o cepljenji koz in končno navrstveno izpričevalo.

— **Mlekarska zadruga.** Z Brezovice. Dne 26. febr. se je pri nas ustanovila mlekarska zadruga. Odpravo mleka v Ljubljano je prevzel g. Pock. Dosedaj se je mleko z našega kraja in okolice pošiljalo v mlekarno na Vrhniki.

— **Iver.** Ako bi se za vsako dobro reč tako agitiralo, kakor to store prireditelji plesov za svoje zabave, bila bi Slovenija za petdeset let naprej.

Štajerske novice.

— **Ormoško učiteljsko društvo** si je za tekoče leto izvolil sledeči odbor: predsednik g. Anton Porekar, nadučitelj na Humu, podpredsednik gospod Martin Salamon, nadučitelj pri Miklavžu, tajnik gosp. Adolf Rosina, učitelj v Ormožu, blagajnik gosp. Josip Rajšp, nadučitelj v Ormoži ter odborniki koma gosp. Ivan Košar, nadučitelj pri Vel. Nedelji in g. Anton Kosi, učitelj v Središču.

— **K. s. izobraževalno društvo** v Mariji Nazaretu je priredilo na pustno nedeljo v društvenem prostoru efektno tembelo v korist nazarške šole. Udeležba je bila velika. Vsem, ki so prispevali, bodisi z dobroti, bodisi s prodajanjem ali nakupovanjem srečk izreka tem potom odbor najpriskrnejšo zahvalo.

— **Povodnji na Štajerskem.** Razne reke na Gorenjem Štajerskem so izstopile. Tudi radgonska okolica je pod vodo.

— **Poročil** se je v Sevnici nadučitelj gosp. Jožef Mešiček z učiteljico gđ. Ano Černeje.

— **Umrl** je v St. Lovrencu nad Mariborom gestilničar g. J. Pernat.

— **Tatinski družbo,** katera je kradla pri trgovcu Francu Novaku v St. Lovrencu nad Mariborom, so zasledili orožniki. V tej družbi sta bila Novakova vajuca Janez Namesnik in Ludevik Gorjak, trg. pomočnik Franc Paulič, pekovski pomočnik Franc Schopper, tesar Janez Paulič. Se nekaj drugih oseb bo aretiranih. Tatinska družba je obstala iz 12 oseb.

— **Smrt vrliga moža.** Preteklo nedelje je umrl v Dobretni mož, kakršnih je malo, Janez Tlakar. Dasiravno priprost kmet, je vendar dosegel s čitanjem knjig in časopisov nenavadno izobrazbo. Bil je kremenit značaj, vzoren gospodar in vnet čebelar. Nad 40 let je bil ud družbe sv. Mohorja. Prebiral je rad poštene časopise, zlasti „Slovenca“. Dasiravno bolan, se je z nav-

dušenostjo udeležil lanskim volitev za deželni zbor. Blagemu pokojniku želimo: Lahka mu zemljica. Žalujemo rodbino pa naj toliki sladko upanje, da jih pokojni čaka nad zvezdami.

— **Gradec.** V nedelje, dne 26. t. m. je priredilo občo priljubljeno slovensko kršćansko društvo „Domovina“ predpustno veselico s plesom, ki se je jako dobro obnesla. V kratkem nagovoru je g. predsednik Kukman pozdravil vse člane „Domovine“, zastopnike slov. katol. akad. društva „Zarja“ in slov. akad. teh. društva „Taber“, zastopnika sloven. izobraž. društva „Naprej“ in vse došle goste. Povdarjal je, da so veseli člane „Domovine“, ker pridejo na veselico zastopniki omenjenih akad. društev, in s tem pokažejo, da se ne sramujejo iti med priproste delavce. Godbo je priskrbel graški voj. veteranski zbor nadvojvode Henrika I., ki je izvrševal svojo nalogo v občno zadovoljnost. — V odmorih so pevci vseh navzočih slov. društev v Gradcu prepevali lepe narodne pesni. Dvorana je bila okusno okrašena, posebno pozornost so vzbujale slike na plesišču, kako se Bundrov Lojze vozi po morju i. t. d. Četvorko je spretno aranžiral g. stud. teh. R. Pedkrajšek. „Domovina“ je priredila torej za graške Slovence prav vesel večer.

— **Zahvala.** Povodom občinskih volitev na Teharjih dne 25. svečana t. l. uvideli smo, kake simpatije uživa teharska občina med slovenskimi rodoljubi, dobili pa tudi od raznih pokrajin slovenskih toliko priznanih pisem, da si štejemo v čast in dolžnost zahvaliti se vsem onim činiteljem „zmage teharske“ in izreči najpriskrnejšo zahvalo! Posebno se zahvalujemo našim zunanjim izven občine bivajočim slovenskim volilcem, kateri se oddali svoje glasove našim kandidatom, in kateri vzlic najneugodnejšemu vremenu niso izostali ter se pripeljali na volišče. Bog živi vrliga zastopnika vasi Levec! Bog živi v prvi vrsti glavne celjske prvobornike! Bog daj zdravje na vekomaj let vrlim Trnovelčanom, Svetenčanom in vsem drugim volilcem iz Ljubecne ter raznih drugih krajev. Nikdar ne bomo pozabili vrlih slovenskih volilk, katere se oddale pooblastila naši stranki ter spodile nemčurje s prekljami od svojih domačih pragov. Bog živi vse vrlje teharske volilke in volilce! Bog vam bo plačnik! Slava in na zdar! — Slovensko Teharje, dne 1. marca 1905. — Začasni volitveni odbor: Dr. Franjo Stor, predsednik; Ivan Čemazar, podpredsednik; Tinko Stojan, počasni tajnik.

Ljubljanske novice.

— **Anarhija v slovenskem gledališču.** Že tri mesece čutijo abonenti lož in sedežev v našem gledališču popolno anarhijo. Opera je zmeraj „bolna“ ali se kuja in štrajka; drama pa pečiva, kakor še nikoli. Tako malo novitet še ni bilo v nobeni sezoni, kakor letos. Opera je imela tekom 5 mesecev 2 („Hugenoti“ in „Mignon“) noviteti, ki sta se obe, zlasti „Mignon“, izjalovili; zato pa smo poslušali „Bettelstudenta“ menda sedemkrat za vrstjo! Sicer smo slišali same stare opere in še te navadno slabše izvršene kot prejšnje sezone. Med 80 predstavami je bila komaj ena tretjina opernih, oziroma operetnih, a še pri teh so morali pomagati gostje. Posamezen solist nastopa komaj 3krat na mesec. Stroški za operno delovanje so torej mnogo predragi in uspeh opere je globoko pod gmotnimi žrtvami. Drama je igrala tekom 2 mesecev (januar in februar) 4 novitete, namreč „Krpna“ (6krat), „Gugalnico ljubezni“ (1krat), „Na pomoč Rusom“ (2krat), „Tosko“ (2krat). Za vsako dramsko noviteto rabi torej naša drama povprečno 10—15 dni. To je ogromno! V tem času se naučé največje drame tudi diletantje, ki morajo preko dneva delati po uradih in drugod! Naši igralci imajo seveda vsak dan izkušnje, a kvečjemu trajata obe izkušnji skupaj 4 ure (dve dopoldne in dve popoldne). Sicer prebije gospoda ves čas po kavarnah in drugod! Koliko obljublja odbor dramatičnega društva vsako sezono, a tako malo ni podal še nikoli abonentom kakor letos. Zadnje 3 mesece se repertoire komaj še giblje, in pred dnevi se je ponujala abonentom stara, že za popoldanske otroške predstave preneumna anglogluma „Charleyeva teta“! To je vrhunec oziroma najslabši padec. Gotovo ni odbor kriv teh razmer pri našem gledališču, saj opravlja odbor brezplačno težki posel intendantstva; — toda takim razmeram mora biti konec! Brez vodstva, ki drži z jekleno energijo slovenski gledališki ensemble ter ga zna prisiliti k vztrajnemu izvrševanju dolžnosti, naša opera in drama ne moreta obstajati več. Treba je temeljnih reform v vodstvu. Naša drama je vsako leto slabša, dobrih „solistov“ ima vedno manj in komparzerija sploh ni več porabna. Tudi operni zbor vidno peša, in med opernimi solisti ni vse v redu. Treba bo torej tudi tukaj poskrbeti že sedaj za temeljite izpremembe v bodočnosti. In reper-

toir? Pripravilo se je marsikaj dobrega in lepega, ki pa se ne more izvršiti ker ni sposobnih moči, zato pa se vsiljuje — „Charleyeva teta“! Anarhija se mora nehati, sicer izgubimo to, kar smo tekom let težko pridobili: ugled gledališča in simpatije občinstva. Naše mnenje je, da se naj za prihodnje nastavi artistski ravnatelj (ugleden igralec), ki bo podrejen le intendantu treh članov odbora dramatičnega društva. Društvo imej skrb za finansiranje gledališča, intendant sestavlja repertoire in angažuj osebe, ravnatelj pa skrbi za točno izvrševanje repertoira in za disciplino! To je naš predlog; morda pa bi se dal najti še praktičnejši. Mi ga bomo pozdravljali.

Jos. K—c.

— **Poročen** je bil včeraj zdravnik g. dr. Konstantin pl. Föderberg z gđ. Ivanko Knific.

— **Umrl** je v Gorici črkostavec pri Tillu g. Oskar Terglau.

— **Čegav je denar?** Pred nekaj dnevi je prišel v neko tukajšnjo gostilno neznan mož, kateri je gostilničarki plačal zavžito jed in pijačo z 20kronskim bankovcem. Ko si je gospodinja odtegnila za ceho, našla mu je na mizo 14 kron ter šla v stanovanje še po 4 krone in jih položila zraven drugih. Neznan gost vzel pa je samo zadnje 4 krone in odšel. Gostilničarka je opazila šele drugo jutro denar, katerega je bil gost v pozabljenosti pustil na mizi in ga sedaj čaka da pride po njega.

— **Trpinčenje živali.** Kleparski pomočnik Simon Susteršič je ukradel pretečeni mesec kotlarskemu pomočniku Avgustu Titzu iz delavnice v Konjušnih ulicah, domačega zajca in ga nesel v ključarsko delavnico v isti hiši, kjer sta s ključarskim pomočnikom Avgustom Vidmarjem, živemu zajcu odrezala ušesa in mu opilila noge. — Nekemu tovarišu se je žival tako smilila, da je zbežal iz delavnice in suroveža ovažil.

— **Nemška ljudska knjižnica v Ljubljani.** Jutri otvori v Tonhalle „Südmärka“ nemško ljudsko knjižnico, v kateri je 2000 zvezkov.

— **Pozor na „Zvezino“ predavanje.** Danes ob pol 8. uri zvečer predavanje.

— **O delovanju tukajšnjega rešilnega društva.** Meseca februarja t. l. je interveniralo rešilno društvo v 57 slučajih, in sicer pri 32 moških in 25 ženskih. Slučaji nezgod so bili nastopni 34 obkolosti in oslabelosti, 2 mrtvouda, 1 povozenje obeh nog, 2 težka poroda, 1 ranitev vsled udarca na glavi, 3 poškodbe vsled povozenja, 5 ranitev vsled padca, 2 ranitvi na nogi, 2 slučajja umobolnosti, 1 krvotok, 2 poškodbi na glavi, 1 poškodba na očesih, 1 blaznost.

— **Ljubljanska** in druge vede so zadnje dni preteklega tedna vsled stajanege snega in ledu močno narasle. Prva je kazala v soboto 0.80 m. nad normalo.

— **Dežnik** zamenjal je nekdo na lovschem plesu.

— **Z rešilnim vozom** so prepejlali z južnega kolodvora v deželno bolnišnico delavca iz Zagorja Alojzija Graška. Zlomil si je pri skoku iz voza levo nogo.

— **Na južnem kolodvoru** je bil izgubljen oziroma najden siv kovčeg, dežnik, črna pumpadura, dve steklenici nož in očala in črni ženski ovrtnik.

— **Deželna vinska klet.** Vstrezaje želji nekaternikov, ne bo prihodnje vinske pokušnje, kakor navadno, v sredo, marveč v soboto, 11. t. m. od 7.—9. ure zvečer.

— **Šinkovec „griču“** se že izkuša oglašati, a se ne upa še kaj prida žvrgoleti, ker ga odveč — zebe. Sv. Gregor ne bo kaj prida tičjih svatb zvalil letos!

— **Za kruhom.** Z južnega kolodvora se je včeraj odpeljalo v Ameriko 33 Kranjcev, 147 Hrvatov in 176 Makedoncev. — Iz Trzina v Krško pa se je peljalo sedem kamnosekov.

— **Zaključni venček plesne šole trgovskih sotrudnikov v Ljubljani** vršil se je v soboto dne 4. t. m. v okrašeni mali čitalniški dvorani „Narodnega doma“ z bogatim sporedom. Ples je vodil spretni učitelj te šole gosp. Ivan Kenda, kateremu so v zahvalo in priznanje dražestne gospice podarile dvoje lepih daril z napisom. Pripomniti je, da je vojaška godba jako točno in marljivo svirala, kateri gre tudi pohvala.

— **Umrl** so Anton Bahar, posestnik, 73 let, Karolinska zemlja 15; Franja Sluga, kurjačeva hči, 8 mesecev, Tržaška cesta 26; dr. Edmund Pušner, c. kr. višji zdravnik, 33 let, Zaloška cesta 29; Marija Golobič, delavčeva hči, 4 leta, sv. Petra cesta 25. — V bolnici: Anton Kuhar, gostač, 55 let; Centarij Keršič, pek. pomočnik, 35 let.

Razne stvari.

Najnovejše.

Nedolžnega so obesili. V New Yorku je priznal delavec Adolf Bloch, da je v Allentrinu umoril neko žensko. Radi tega umora se nedavno obesili Blochevega brata. Adolf Bloch, ki ne zna brati, ne pisati, ni o tej obsodbi ničesar vedel. Se-le sedaj mu je to povedal neki prijatelj. Bloch je tekel na policijo in ves obupan vsled nesrečne smrti svojega brata, priznal umor. — Vlak sta trčila na progi Cleveland Pittsburgh. Devet oseb je ubitih, 18 ranjenih. — Novi veliki mojster malteškega reda je grof Galeazzo Thun Hohenstein v Tridentu. — Sin proti očetu. 60 let stari posestnik Jurij Darmstädter je karal 24 let staro sina, ki je prišel ponoči pijan domov. Sin je napadel očeta in ga večkrat zabodel v prsa. Oče se je vlekel še v svojo sobo, vzel revolver in ustrelil sina. Oče umira.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 7. marca. Danes so bili v državnem zboru pogovori o nameravanem najetju posojila za refundacijsko predlogo in za železnice. Pogajanja se jutri nadaljujejo. Posojilo bo oddano Rotschildovi skupini.

Dunaj, 7. marca. Danes je cesar nadaljeval z zasliševanjem ogrskih politikov. V četrtek bo sprejet v avdijenci predsednik hrvaškega kluba dr. Tomašić.

Berolin, 7. marca. Listi poročajo, da najnovejši carjev reskript pomirjevalno vpliva.

Peterburg, 7. marca. Delavstvo se je radi carjevega manifesta razdelilo v dva tabora. Stavka ponehuje, ruska narodna propaganda dobiva tal.

Katkovice, 7. marca. Drugi policijski oddelek je odredel pokorščino in ni hotel na službo. Policaje so prijeli vojaki in jih odpeljali v trdnjavo.

Peterburg, 7. marca. Vojni svet je v svoji sobotni seji sklenil, da ne odpošlje več na bojišče čet aktivne službe, ampak da osnuje za polke, nahajajoče se na bojišču, 100 nadomestnih bataljonov in rezervistov 236 okrožij, v katerih je bila s carskim ukazom od 15. decembra 1904. odrejena mobilizacija.

London, 7. marca. Po izvajanjih angleških listov je načrt maršala Ojame uspel že toliko, da je Mukden postal nevzdržljiv in njegov padec je vprašanje nekaterih dni. Listi so mnenja, da bodo Rusi pri umikanju morali pustiti na bojišču mnogo svojih velikih topov.

London, 7. marca. (K. u.) Reuterjev dopisnik pri Okuovi armadi poroča 5. t. m., da japonsko levo krilo od 28. p. m. vedno prodira in neprestano napada. Japonci so vzeli z žičnimi ovirami zavarovane ruske jarke in nasipe vkljub trdovratnim odporom Rusev, ki se sedaj v neredu umikajo. Japonci so zaplenili več šestcolnih topov in strojnih pušk. Japonsko skrajno levo krilo je sedaj na severozahodu in ne pri Mukdenu. Glavna ruska sila se najbrže ne bo mogla umakniti.

Mukden, 7. marca. (K. u.) Topniški boj je trajal včeraj do solnčnega zahoda. Oba dela sta ohranila svoje postojanke. Ponočni napadi na ruski centrum in levo krilo so bili odbiti. — Pred prelazom Gutulinje obležalo 2000 mrtvih Japoncev. Danes zjutraj se je okrog Mukdena zopet pričel silen topniški boj.

London, 7. marca. (K. u.) Reut. urad javlja iz Tokia: Opoldne se čuje, da se Rusi pripravljajo zapustiti Mukden in se umakniti v Tjelin.

Pariz, 7. marca. Japonski oddelek je res na poti, da pretrga zvezo Rusov s Tjelinom. General Linjevič cenil ruske izgube na vzhodnem krilu na 75.000.

Peterburg, 7. marca. V vojnem svetu se je izrekla večina proti Kuropatkinovi taktiki, car pa zanjo. — Kuropatkin ostane.

London, 7. marca. 30.000 Japoncev se je pojavilo pet milj zahodno od Mukdena ter prodirajo proti Mukdenu.

Berolin, 7. marca. Rusi so se na desnem krilu ob Sahu toliko časa borili, da jih je japonsko obkoljevanje prisililo k umikanju. Ob Sahu so pustili mnogo topov.

London, 7. marca. Najhujši boj divja ob mostu pri Madzjapu, kjer se bori središče japonske armade proti 2. ruski armadi. Jarki so napolnjeni z mrliči. Domneva se, da se še-le sedaj razvija prava odločilna bitka.

Mukden, 7. marca. Vsa ruska armada je v boju. Obojestranske izgube se cenijo doslej nad 100.000 mož.

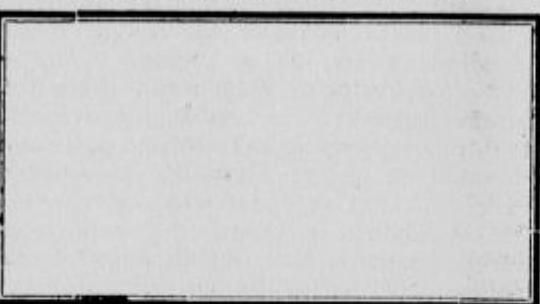
Peterburg, 7. marca. Od danes zjutraj se razvija krvava bitka. Nobena stranka še ni dosegla uspehov.

London, 7. marca. Poroča se, da Rusi zažigajo vladna poslopja v Mukdenu. Med kitajskim prebivalstvom vlada panika. Japonci so zasedli brzojavni urad v Sinmintinu. Ruski oddelek prodira na jugu Sinmintina, da pride Japoncem za hrbet.

Pariz, 7. marca. „Journal“ poroča, da so Rusi dosegli veliko zmago (?)

Carigrad, 7. marca. Čuje se, da je ruski poslanik govoril s sultanom, da bi nekaj ruskih ladij črnomerskega brodogrje šlo skozi Dardanele.

Najnovejši zemljevid vojnega pozorišča obsega natančno današnje boje.

Vsled visokega snega se žalibog posamezni kraji ne morejo razločevati.

Christiansen-ova razstava.

Piše se nam z Dunaja: V „Grabenhofu“ je sedaj aranžirana razstava umetnih vezenin, ki vzbuja živahno zanimanje. Vse razstavljene vezenine, od prevleke za stene in odeje 3 razstavljenih notranjih prostorov — salonov, jedilnic in spalnic — do krasnih reformnih tealet, prticev, pabljač, pompadur, celo obuval in gumbov, namiznega in belega perila, vse je napravljeno na stroju in sicer na šivalnem stroju akcijske družbe za šivalne stroje Singer Co. na izviren, umeten način. Tukaj se kaže, kako mora gospodinja s priprostim, občeznanim orodjem samostojno okrasiti stanovanje; kako se da na njem spleh vse dogotoviti na umeten način, bodisi za dober zaslužek bodisi za lastno porabo. Doslej prezirana strojna vezenina — pravzaprav napačno tako imenovana, ker nima nič mehaničnega — se kaže tukaj na tako dovršeni stopinji, da izgine vsak pomislek, da ne bi imela iste vrednosti, kakor ročno delo. Vse razstavljene stvari, katerih ne moremo vseh naštevati, so izgotovljene po načrtih znanega profesorja Hans Christiansena darmstadtske umetniške kolonije. Na Dunaju vzbuja ta razstava veliko senzacijo in zato se priporoča, da naj se ne zamudi obiskati jo, ako bi koga v tem času pot peljala na Dunaj. Razstava je odprta do 12. marca in je pri prosti vstopni splošno dostopna. Morebitna pojasnila se dajejo vedno v trgovini akcijske družbe za šivalne stroje Singer Co., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4. 339 a

Dunajska borza

dne 6. marca.

Skupna 4% konv. renta, maj—nov.	100 30
Skupna 4% konv. renta, jan.—julij	100 25
Skupna 4 2/2% pap. renta, feb.—avg.	100 90
Skupna 4 2/2% sreb. renta, april—okt.	100 90
Avstrijska zlata renta	120 20
Avstrijska kronrska renta 4%	100 25
Avstrijska invest. renta 3 1/2%	92 90
Ogrska zlata renta 4%	118 95
Ogrska kronrska renta 4%	98 10
Ogrska invest. renta 3 1/2%	89 90
Delnice avstro-ogrsk. banke	16 44
Kreditne delnice	677 50
London vista	239 85
Nemški drž. bankovci za 100 mark	117 12 1/2
20 mark	23 45
20 frankov	19 07
Italijanski bankovci	95 35
Cekini	11 30

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736 0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padevina v 24 urah v mm.
6	9. zveč.	735 9	+3 5	brezvetr.	obl.	
7	7. zjutr.	735 3	+1 7	sl. svzh.		0 0
7	2. pop.	733 6	+6 2	sl. jzah.	del. jasno	

Srednja včerajšnja temp. +3 6°, norm. +2 10°

Tržna poročila

od dne 6. marca 1905.

Budimpešta. Pšenica za april 19 88 do 19 90; rž za april 15 74 do 15 76; oves za april 11 52 do 11 54; koruza za maj 15 26 do 15 28.

Pšenica: ponudbe in povpraševanje srednje, mirneje. — Prodaja 12 000 met. stotov. Koruza za 2 1/2 stotink znižanja. Druga žita trdno, vzdržano. — Vreme: oblačno.

Izjava.

433 2—2

Podpisana izjavljam, da nisem plačnik za kakršnikoli dolg za mojega zeta Franc Vončina.

Idrija, 4. marca 1905.

Ivana Serjun.

Kuharica

dobi službo v župnišču z malo ekonomijo na deželi. Plača po dogovoru. — Naslov pov. upravništvo „Slovenca“. 418 3—3

Najslavnejše medic. avtoritete uporabljajo

Rogaški Styria-vrelec pri 438a 4—1
kron. katarih v grlu in bronhijih

Zahvala.

Zamogoiz ... so-
čutja o priliki bolezn in smrti rajnega
brata 439

France-ta Šmidovnik

posestnika v Tunjicah,

kakor tudi za mnogobrojno udeležbo pri cerkvenem sprevodu v Prečini, izrekava presrečno zahvalo; prav posebno milostivemu gospodu proštu dr. Seb. Elbert-u, pred. očetom franciskanom in ravnotako častitim usmiljenim bratom v Kandiji in vsem drugim duhovnikom, sorodnikom, sošolcem in sploh župljanom prečenskim.

Prečina, 6. marca 1905.

Valentin in Anton Šmidovnik,
brata.

Šola

v Sostrem se bode zidala.

Dela so cenjena na K 17.380—

katera se bodo oddala posameznim obrtnikom.

Načrti, proračun in pogoji ležijo v pregled pri predsedniku stavbenega odbora **Franc Lipah-u** v Dobrunji št. 37 od 5. do 20. t. m.

Zapečateni oferti naj se pošljejo predsedniku do 20. t. m. z 10% varščino.

415 2

Stav. odbor za zgradbo nove šole v Sostrem
Franc Lipah, predsednik

— Gospoda moja, ali pijete

313 10—9

Cvekov brinovec iz Kamnika?

Dražba posestva.

Dne 13. marca 1905 ob 10. uri dopoldne se vrši pri c. kr. okrajnem sodišču v Radoljici dražba na Rečici pri Bledu se nahajajočega posestva umrlega Frana Jeklerja, obstoječe iz novozgrajene hiše, v kateri se nahaja gostilna in prodajalna, vrta in zemljišča. Posestvo je cenjeno na 5294 kron.

Ugodna lega tega posestva v bližini bohinske železnice zagotavlja živahen promet. Kupci se uljudno vabijo k dražbi.

430 2—2

Naznanilo.

Slavnemu p. n. občinstvu si usojam najvljudneje naznaniti, da bodem neizpremenjeno nadalje vodila trgovino s špecerijskim blagom umrlega soproga gosp. Jerana na Sv. Petra cesti št. 9.

Potrudila se bodem, da v popolno zadovoljnost cenj. p. n. odjemalcev postrežem z vedno svežim blagom, vsled česar se nadejam i nadalje naklonjenosti in bilježim z odličnim spoštovanjem

436 2—1

Marija Jeran.